ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету здоров'я, психології,
фізичної культури та спорту
_____ Євген ПАВЛЮК
"29" серпня 2025 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи клінічної психології

Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність – С4 Психологія
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма – Психологія
Обсяг дисципліни – 5 кредити ЄКТС, ***Шифр дисципліни*** ОФП.14
Мова навчання – українська
Статус дисципліни: обов'язкова (фахова підготовка)
Факультет – здоров'я, психології, фізичної культури та спорту
Кафедра – психології та педагогіки

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проєкт*	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
					Аудиторні заняття					Самостійна робота, у т.ч. ІРС				
			Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				Залік	Іспит
Д	3	6	5	150	50	16		34		100			+	
З	3	6	5	150	14	6		8		136			+	

Робоча програма складена на основі Освітньо-професійної програми за спеціальністю С4 Психологія

Робочу програму склав _____ д-р психол. наук, професор Роман ПОПЕЛЮШКО

Схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від 29 серпня 2025 р. №1 Зав. кафедри _____ Таїсія КОМАР

Робочу програму розглянуто та схвалено вченою радою факультету здоров'я, психології, фізичної культури та спорту

Голова вченої ради ФЗПФКС _____ Євген ПАВЛЮК

Хмельницький 2025

2. Пояснювальна записка

Дисципліна «Основи клінічної психології» є складовою обов'язкової частини дисциплін фахової підготовки здобувачів першого (бакалаврського) освітнього рівня за спеціальністю С4 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Пререквізити: ОЗП.03 Анатомія і фізіологія нервової системи та основи фізіологічної регуляції. ОФП.06 Психодіагностика з основами математичної статистики. ОФП.10 Робота психолога з дітьми різного віку. ОФП.11 Основи психологічного консультування. ОФП.12 Основи психологічної корекції.

Постреквізити – ОФП.18 Спеціальна психологія. ОФП.19 Психосоматика. ОФП.20 Психологічна реабілітаційна робота. ОФП.22 Кризова психологія. ОФП.27 Кваліфікаційна робота.

Відповідно до освітньої програми дисципліна сприяє забезпеченню:

– *компетентності:* ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. ЗК02 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ФК01 Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. ФК03 Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання). ФК09 Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту. УК01 Здатність до збереження та самозбереження здоров'я, здійснення аналізу та самоаналізу психофізичного стану індивіда.

– *програмні результати навчання:* ПРН01. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПРН02. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПРН09. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання). ПРН12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. ПРН18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Мета дисципліни - ознайомити здобувача з предметом, актуальними теоретичними проблемами, практичними завданнями та методами клінічної психології як галузі, що виникла на межі медицини і психології.

Предмет дисципліни - обсяг теоретичних та практично-орієнтованих знань, умінь та навичок здобувачів про закономірності та особливості функціонування психіки хворих людей та надання їм медико-психологічної допомоги.

Завдання дисципліни - надати здобувачам знання щодо теорії та методології клінічної психології; надати здобувачам знання щодо психологічних закономірностей і особливостей функціонування психіки людини при різних захворюваннях; ознайомити з основними методами клініко-психологічної діагностики та допомоги.

Результати навчання. Після вивчення дисципліни здобувач повинен: вміло використовувати понятійний апарат; уміти застосовувати основні клінічні методи дослідження, такі як: спостереження, бесіда та клінічне інтерв'ю (в т.ч. збір анамнезу, психологічний аналіз біографії тощо); застосовувати основні експериментально-психологічні методики, спрямовані на дослідження психічних функцій, процесів, станів і властивостей: сприйняття, уваги, пам'яті, мислення, інтелекту, емоційної, вольової сфер, темпераменту, характеру, особистості, мотиваційних характеристик і потреб, самосвідомості й міжособистісних стосунків; планувати й організовувати клініко-психологічне дослідження; проводити клініко-психологічне дослідження з врахуванням нозологічної, вікової специфіки та завдань медико-психологічної експертизи, здійснювати кількісний та якісний аналіз результатів.

3. Структура залікових кредитів дисципліни

Назва розділу (теми)	Кількість годин, відведених на:					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	практ. заняття	СРС	лекції	практ. заняття	СРС
	Шостий семестр			Шостий семестр		
Тема 1. Клінічна психологія: історія виникнення, предмет, завдання, галузі досліджень	2	2	8	2	2	17
Тема 2. Клінічне інтерв'ю в клінічній психології.	2	4	8			17
Тема 3. Особливості нейропсихологічного дослідження.	2	2	8		2	17
Тема 4. Клінічні прояви психічної норми та патології	2	4	8			17
Тема 5. Психологічні феномени та патопсихологічні синдроми.	2	8	24	2	2	17
Тема 6. Клінічна психологія темпераменту, характеру та особистості.	2	4	16			17
Тема 7. Клініко-психологічні аспекти психосоматичних та соматопсихічних розладів.	2	4	12	2	2	17
Тема 8. Особливості вікової та сімейної клінічної психології.	2	6	16			17
Разом:	**16**	**34**	**100**	**6**	**8**	**136**

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Зміст лекційного курсу
4.1.1. Перелік лекцій для студентів денної форми здобуття освіти

№ лекції	Перелік тем лекцій, їх анотації	Кількість годин
1	**Клінічна психологія: історія виникнення, предмет, завдання, галузі досліджень** Клінічна психологія: визначення основних понять. Становлення й розвиток клінічної психології. Галузі клінічної психології. Література: [1] с. 6-24; [2] с. 5-32; [3] с. 14-45; [4] с. 10-38	2
2	**Клінічне інтерв'ю в клінічній психології.** Клінічне інтерв'ювання, його етапи та принципи. Експериментально-психологічні (патопсихологічні) методи дослідження психічних процесів. Література: [1] с. 34-45; [2] с. 43-54	2
3	**Особливості нейропсихологічного дослідження.** Експериментальне нейропсихологічне дослідження. Оцінка ефективності психокорекційного та психотерапевтичного впливу. Література: [1] с. 34-45; [2] с. 43-54	2
4	**Клінічні прояви психічної норми та патології** Діагностичні принципи-альтернативи. Альтернативні поняття психопатології: нозос-патос; реакція-стан-розвиток; психотичне-непсихотичне; екзогенне-психогенне-ендогенне; дефект-видужання-хроніфікація; адаптація-дезадаптація; компенсація-декомпенсація; негативне-позитивне. Література: [1] с. 50-114; [2] с. 52-98; [3] с. 73-145	2
5	**Психологічні феномени та патопсихологічні синдроми.** Відчуття та його характеристики. Сприйняття. Розлади сприйняття. Патопсихологічні прояви процесу уваги. Патопсихологічні порушення пам'яті. Порушення мислення, інтелектуальні вади. Емоційні та вольові феномени. Порушення свідомості. Найпоширеніші психічні захворювання. Література: [1] с. 120-153; [2] с. 110-134; [3] с. 150-245	2
6	**Клінічна психологія темпераменту, характеру та особистості.** Визначення основних понять. Поняття темпераменту та характеру у клінічній психології. Розлади особистості. Ексцентричні розлади особистості. Демонстративні розлади особистості. Тривожно-астенічні розлади особистості. Література: [1] с. 142-164; [5] с. 120-172	2
7	**Клініко-психологічні аспекти психосоматичних та соматопсихічних розладів.** Психосоматика і соматопсихологія як галузі клінічної психології. Основні групи психосоматичних розладів. Соматопсихічні розлади. Психічне реагування особистості на соматичну патологію. Літ.: [1] с. 150-175; [2] с. 90-145; [3] с. 240-291; [5] с. 164-214	2
8	**Особливості вікової та сімейної клінічної психології.** Соціальні та біологічні складові нормального та аномального розвитку людини. Пренатальний період та його значення для здоров'я і подальшого розвитку людини. Клініко-психологічні особливості періоду новонародженості, немовлячого періоду та раннього дитинства. Клініко-психологічні особливості дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Клініко-психологічні особливості дітей підліткового, юнацького, зрілого та старечого віку. Сім'я як система. Життєвий цикл сім'ї. Функції сім'ї та їх порушення. Структура сім'ї та її порушення. Психологічна позиція дитини в	2

	сім'ї. Література: [1] с. 168-200; [2] с. 134-160; [5] с. 221-345	
	Разом:	**16**

4.1.2. Перелік оглядових лекцій для здобувачів *заочної* форми навчання

№ лекції	Перелік тем лекцій	Кількість годин
1	Клінічна психологія: історія виникнення, предмет, завдання, галузі досліджень. Клінічне інтерв'ю в клінічній психології. Особливості нейропсихологічного дослідження. Клінічні прояви психічної норми та патології Література: [1] с. 6-114; [2] с. 5-98; [3] с. 14-145; [4] с. 10-38	2
2	Психологічні феномени та патопсихологічні синдроми пізнавальних процесів. Психологічні феномени та патопсихологічні синдроми когнітивної сфери. Психологічні феномени та патопсихологічні синдроми емоційно-вольових процесів. Психологічні феномени та патопсихологічні синдроми при найпоширеніших захворюваннях. Клінічна психологія темпераменту та характеру. Клінічна психологія особистості. Клініко-психологічні аспекти психосоматичних розладів. Література: [1] с. 120-175; [2] с. 90-145; [3] с. 150-291, [5] с. 120-214	2
3	Клініко-психологічні аспекти соматопсихічних розладів. Особливості вікової клінічної психології пренатального періоду. Особливості вікової клінічної психології постнатального періоду. Клінічна психологія сім'ї. Література: [1] с. 150-200; [2] с. 90-160; [3] с. 240-291; [5] с. 164-345	2
	Разом:	6

4.2 Зміст практичних занять

4.2.1. Перелік практичних занять для здобувачів *денної* форми навчання

№ заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Історія виникнення клінічної психології її предмет, завдання та галузі досліджень. Література: [1] с. 6-24; [2] с. 5-32; [3] с. 14-45; [4] с. 10-38	2
2	Клінічне інтерв'ювання, його етапи та принципи. Література: [1] с. 34-45; [2] с. 43-54	2
3	Діагностичні особливості у клінічній психології. Література: [1] с. 34-45; [2] с. 43-54	2
4	Процедурні особливості нейропсихологічного дослідження. Література: [1] с. 34-45; [2] с. 43-54	2
5	Прояви психічної норми та патології Література: [1] с. 50-114; [2] с. 52-98; [3] с. 73-145	2
6	Діагностичні принципи-альтернативи. Література: [1] с. 50-114; [2] с. 52-98; [3] с. 73-145	2
7	Патопсихологічні синдроми та психологічні феномени. Література: [1] с. 120-153; [2] с. 110-134; [3] с. 150-245	2
8	Феномени та патопсихологічні синдроми когнітивної сфери. Література: [1] с. 120-153; [2] с. 110-134; [3] с. 150-245	2
9	Феномени та патопсихологічні синдроми емоційно-вольових процесів. Література: [1] с. 120-153; [2] с. 110-134; [3] с. 150-245	2
10	Феномени та патопсихологічні синдроми при найпоширеніших захворюваннях.	2

	Література: [1] с. 120-153; [2] с. 110-134; [3] с. 150-245	
11	Особливості клінічної психології темпераменту та характеру. Література: [1] с. 142-164; [5] с. 120-172	2
12	Особливості клінічної психології особистості. Література: [1] с. 142-164; [5] с. 120-172	2
13	Психосоматика і соматопсихологія як галузі клінічної психології. Література: [1] с. 150-175; [2] с. 90-145; [3] с. 240-291; [5] с. 164-214	2
14	Особливості клініко-психологічних аспектів соматопсихічних розладів. Література: [1] с. 150-175; [2] с. 90-145; [3] с. 240-291; [5] с. 164-214	2
15	Вікова клінічна психологія пренатального періоду та постнатального періоду. Література: [1] с. 168-200; [2] с. 134-160	2
16	Психологічні особливості клінічної психології сім'ї. Література: [1] с. 168-200; [2] с. 134-160; [5] с. 221-345	2
17	Захист ІДЗ	2
	Разом:	**34**

4.2.2. Перелік практичних занять для студентів *заочної* форми навчання

№ заняття	Тема практичного заняття	Кількість годин
1	Історія виникнення клінічної психології її предмет, завдання та галузі досліджень. Діагностичні особливості у клінічній психології. Процедурні особливості нейропсихологічного дослідження. Діагностичні принципи-альтернативи. Література: [1] с. 6-114; [2] с. 5-98; [3] с. 14-145; [4] с. 10-38	2
2	Патопсихологічні синдроми та психологічні феномени при психічних захворюваннях. Феномени та патопсихологічні синдроми когнітивної сфери. Феномени та патопсихологічні синдроми емоційно-вольових процесів. Феномени та патопсихологічні синдроми при найпоширеніших захворюваннях. Література: [1] с. 120-153; [2] с. 110-134; [3] с. 150-245	2
3	Особливості клінічної психології темпераменту та характеру. Особливості клінічної психології особистості. Особливості клінічної психології девіантної поведінки. Психосоматика і соматопсихологія як галузі клінічної психології. Література: [1] с. 142-175; [2] с. 90-145; [3] с. 240-291; [5] с. 120-214	2
4	Особливості клініко-психологічних аспектів соматопсихічних розладів. Вікова клінічна психологія пренатального періоду. Вікова клінічна психологія постнатального періоду. Психологічні особливості клінічної психології сім'ї. Література: [1] с. 150-200; [2] с. 90-160; [3] с. 240-291; [5] с. 164-345	2
	Разом:	**8**

4.3. Зміст самостійної (у т. ч. індивідуальної) роботи здобувача вищої освіти

Самостійна робота студентів *усіх* форм здобуття освіти полягає у систематичному опрацюванні програмного матеріалу з відповідних джерел інформації, підготовці до практичних занять, тестового контролю. Студенти ***денної*** форми виконують індивідуально-творче домашнє завдання, яке включає 2 теоретичних питання та одне практичне завдання, щодо теоретичних та практично-орієнтованих знань, умінь та навичок про закономірності та особливості функціонування психіки хворих людей та надання їм медико-психологічної допомоги. Вимоги до його виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання індивідуально-творчих завдання, які розміщені у Модульному середовищі для

навчання. Студенти ***заочної*** форми здобуття освіти виконують контрольну роботу. Вимоги до її виконання та варіанти визначаються методичними рекомендаціями до виконання контрольних робіт, які кожний студент отримує на кафедрі у період настановної сесії. Крім цього до послуг студентів сторінка кафедри у Модульному середовищі для навчання, де розміщені Робоча програма дисципліни, варіанти контрольних робіт та необхідні матеріали з її навчально-методичного забезпечення та контролю результатів навчання.

Зміст самостійної роботи здобувачів *денної* форми навчання

№ тижня	Вид самостійної роботи	Кількість годин
1	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій з Т1. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т1.	8
2	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій з Т2. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т2.	4
3	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій з Т2. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т3.	4
4	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т3. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т4. 3. Вибір теми ІТЗ	8
5	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т4. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т5. 3. Виконання ІТЗ	4
6	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т4. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т6. 3. Виконання ІТЗ	4
7	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т5. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т7. 3. Виконання ІТЗ	6
8	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т5. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т8. 3. Виконання ІТЗ	6
9	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т5. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т9. 3. Виконання ІТЗ	6
10	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т5. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т10. 3. Виконання ІТЗ	6
11	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т6. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т11. 3. Виконання ІТЗ	8
12	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т6. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т12. 3. Виконання ІТЗ	8
13	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т7. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т13. 3. Виконання ІТЗ	6
14	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т7. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т14. 3. Виконання ІТЗ	6
15	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т8. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т15. 3. Виконання ІТЗ	5
16	1. Опрацювання літератури, конспекту лекцій Т8. 2. Підготовка до практичного заняття за темою Т16. 3. Виконання ІТЗ	5

17	Підготовка до захисту ІТЗ	6
	Разом:	**100**

На самостійне опрацювання студентів виносяться визначені у методичних рекомендаціях до практичних занять та самостійної роботи питання з кожної теми. Керівництво самостійною роботою та контроль за виконанням індивідуально-творчого домашнього завдання здійснюється викладачем згідно з розкладом консультацій у позаурочний час.

Вимоги до виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми здобуття освіти) та індивідуально-творчого завдання (для студентів денної форми здобуття освіти) викладені в Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни.

5. Технології та методи навчання

Процес навчання з дисципліни ґрунтується на використанні інтерактивних, ігрових та мультимедійних технологій навчання у традиційних та інноваційних формах*, зокрема: проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із застосуванням техніки зворотного зв'язку (інтерактивні); практичні заняття з використанням бесід, дискусій, ділових (рольових) ігор, творчих завдань, ситуаційних задач; самостійна робота (опрацювання теоретичного матеріалу, індивідуально-творчого домашнє завдання. Використання інформаційно-комунікаційних та технології дистанційного навчання (сервіс для проведення онлайн конференцій Zoom, Модульне середовище для навчання тощо).

Примітка: **у процесі вивчення освітнього компонента передбачається можливість проведення гостьових і/або виїзних занять, спрямованих на розширення теоретичних знань і формування практичних навичок у реальних умовах професійної діяльності.*

6. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочою програмою та графіком освітнього процесу. При цьому використовуються такі методи поточного контролю:

– усне опитування кожного студента для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу тем та оцінювання результатів роботи на практичних заняттях (розв'язування задач, участь у обговоренні ситуацій);

– тестовий контроль для перевірки засвоєння теоретичного матеріалу тем;

– перевірка виконаного індивідуально-творчого завдання, що сприяє набуттю теоретичних знань і практичних навичок.

При виведенні підсумкової семестрової оцінки враховуються результати поточного контролю. Здобувач вищої освіти, який набрав з будь-якого виду навчальної роботи, суму балів нижчу за 60 відсотків від максимального балу, вважається таким, який має академічну заборгованість. Здобувач вищої освіти, який набрав позитивний середньозважений бал (60 відсотків і більше від максимального балу) з усіх видів поточного контролю вважається таким, який виконав весь обсяг, передбачений Робочою програмою для цього виду роботи. Ліквідація академічної заборгованості із семестрового контролю здійснюється у період екзаменаційної сесії або за графіком, встановленим деканатом відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ».

7. Політика дисципліни

Політика навчальної дисципліни загалом визначається системою вимог до здобувача вищої освіти, що передбачені чинними положеннями Університету про організацію та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу. Зокрема, проходження інструктажу з техніки безпеки; відвідування занять з дисципліни є обов'язковим. За об'єктивних причин (підтверджених документально) теоретичне навчання за погодженням із лектором може відбуватись в індивідуальному режимі. Успішне опанування дисципліни і формування фахових компетентностей і програмних результатів навчання передбачає необхідність підготовки до практичних занять (вивчення теоретичного матеріалу з теми, активно працювати на занятті,

розв'язувати задачі, брати участь у дискусіях щодо прийнятих рішень при виконанні здобувачами задач).

Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт у встановлені терміни, передбачених Робочою програмою навчальної дисципліни. Пропущене практичне заняття здобувач зобов'язаний відпрацювати у встановлений викладачем термін, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

Засвоєння студентом теоретичного матеріалу з дисципліни оцінюється за результатами опитування під час практичних занять, тестування й виконання індивідуально-творчого домашнього завдання. Виконання індивідуального завдання завершується його здачею на перевірку у терміни, встановлені графіком самостійної роботи.

Здобувач вищої освіти, виконуючи самостійну роботу з дисципліни, має дотримуватися політики доброчесності (заборонені списування, підказки, плагіат, використання штучного інтелекту (без вірного цитування)). У разі порушення політики академічної доброчесності в будь-яких видах навчальної роботи здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і має повторно виконати завдання з відповідної теми (виду роботи), що передбачені Робочою програмою. Будь-які форми порушення академічної доброчесності під час вивчення навчальної дисципліни не допускаються та не толеруються.

У межах вивчення навчальної дисципліни здобувачам вищої освіти передбачено визнання і зарахування результатів навчання, набутих шляхом неформальної освіти, що розміщені на доступних платформах (https://ed-era.com/courses/; https://vseosvita.ua/), які сприяють формуванню компетентностей і поглибленню результатів навчання, визначених Робочою програмою дисципліни, або забезпечують вивчення відповідної теми та/або виду робіт з програми навчальної дисципліни (детальніше у Положенні про порядок визнання та зарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ).

8. Оцінювання результатів навчання студентів у семестрі

Оцінювання академічних досягнень здобувача вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ХНУ». При поточному оцінюванні виконаної здобувачем роботи з кожної структурної одиниці і отриманих ним результатів викладач виставляє йому певну кількість балів із призначених робочою програмою для цього виду роботи. При цьому кожна структурна одиниця (робота) може бути зарахована, якщо здобувач набрав не менше 60 відсотків (мінімальний рівень для позитивної оцінки) від максимально можливої суми балів, призначеної структурній одиниці.

Будь-які форми порушення академічної доброчесності не допускаються та не толеруються.

Отриманий здобувачем бал за зарахований вид навчальної роботи (структурну одиницю) після її оцінювання викладач виставляє в електронному журналі обліку успішності здобувачів вищої освіти. Позитивну підсумкову оцінку здобувач може отримати, якщо за результатами поточного контролю набере від 60 до 100 балів. Семестрова підсумкова оцінка розраховується в автоматизованому режимі в інформаційній підсистемі «Електронний журнал» (ІС «Електронний університет») і відповідно до накопиченої суми балів визначається оцінка за інституційною шкалою та шкалою ЄКТС (див. таблицю Співвідношення…), яка заноситься в екзаменаційну відомість, а також до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів *денної* форми здобуття освіти:

<table>
<tr><th colspan="6">Аудиторна робота</th><th colspan="3">Контрольні заходи</th><th colspan="3">Самостійна робота</th><th>Семестровий контроль</th><th>Разом</th></tr>
<tr><td colspan="12">Шостий семестр</td></tr>
<tr><td colspan="6">Практичне заняття (УО)
(мінімум – 6 контрольних точок)</td><td colspan="3">Тестовий контроль (ТК)</td><td colspan="3">ІТЗ**</td><td>Залік</td><td></td></tr>
<tr><td>Т*1-3</td><td>Т4-5</td><td>Т6-8</td><td>Т9-11</td><td>Т12-14</td><td>Т15-16</td><td>Т1-5</td><td>Т6-9</td><td>Т10-16</td><td>ТП 1</td><td>ТП 2</td><td>ПЗ</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="12">Кількість балів за вид навчальної роботи (мінімум-максимум)</td></tr>
</table>

3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	3-5	10-14	10-14	10-14	4-9	4-9	4-10	За рейтингом	**60-100**[***]
18-30						**30-42**			**12-28**			**-**	

Примітка : [*] **Т** – тема практичного заняття; [**]**ІТЗ** – індивідуально-творче завдання;
[***]За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці **«Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС»**.

Структурування дисципліни за видами навчальної роботи й оцінювання результатів навчання студентів *заочної* форми здобуття освіти

Аудиторна робота		**Самостійна, індивідуальна робота**						**Семестровий контроль**	**Разом**
Шостий семестр									
Практичне заняття		Контрольна робота			Тестовий контроль			Залік	Сума балів
1-2	3-4	ТП[*] 1	ТП 2	ПЗ[**]	Т[***]1-5	Т6-9	Т10-16		
Кількість балів за кожний вид навчальної роботи (мінімум-максимум)									
3-5	3-5	8-16	8-16	8-16	10-14	10-14	10-14	-	**60-100**[****]
6-10		**24-48**			**30-42**			**-**	

Примітка : [*]***ТП*** *– теоретичне питання;* [**]***ПЗ****– практичне завдання;* [***]***Т – тема навчальної дисципліни;*
[****]*За набрану з будь-якого виду навчальної роботи з дисципліни кількість балів, нижче встановленого мінімуму, здобувач отримує незадовільну оцінку і має її перездати у встановлений викладачем (деканом) термін. Інституційна оцінка встановлюється відповідно до таблиці «****Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС»****.*

Критерії оцінювання за видами робіт

Оцінювання на практичних заняттях

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів на знання теоретичного матеріалу з теми; вільне володіння студентом спеціальною термінологією й уміння професійно обґрунтувати прийняті рішення при розв'язуванні задач; результати самостійних робіт.

При оцінюванні результатів навчання здобувачів вищої освіти на практичних заняттях викладач користується наведеними нижче критеріями:

Таблиця – Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	*Узагальнений критерій*
Відмінно (високий) 5	Студент глибоко і у повному обсязі опанував зміст навчального матеріалу, легко в ньому орієнтується і вміло використовує понятійний апарат; уміє пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, впевнено висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і у письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення роботи. Студент не вагається при видозміні запитання, вміє робити детальні та узагальнюючі висновки. При відповіді допустив дві-три несуттєві *похибки*.
Добре (середній)	Студент виявив повне засвоєння навчального матеріалу, володіє понятійним апаратом, орієнтується у вивченому матеріалі; свідомо використовує теоретичні знання для вирішення практичних задач; виклад

4	відповіді грамотний, але у змісті і формі відповіді можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента має будуватися на основі самостійного мислення. Студент у відповіді допустив дві-три *несуттєві помилки.*
Задовільно (достатній) 3	Студент виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент має слабкі знання структури курсу, допускає неточності і *суттєві помилки* у відповіді, вагається при відповіді на видозмінене запитання. Разом з тим набув навичок, необхідних для виконання нескладних практичних завдань, які відповідають мінімальним критеріям оцінювання і володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.
Незадовільно (недостатній) 2	Студент виявив розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткової роботи з вивчення дисципліни.

Оцінювання результатів тестового контролю

Кожен з трьох тестів, передбачених робочою програмою, складається із 10 тестових завдань. Максимальна сума балів, яку може набрати студент за результатами кожного тестування, складає 14.

Відповідно до таблиці структурування видів робіт за тематичний контроль здобувач залежно від кількості правильних відповідей може отримати від 10 до 14 балів:

Таблиця – Розподіл балів в залежності від наданих правильних відповідей на тестові завдання

Кількість правильних відповідей	0-4	5	6	7	8-9	10
Відсоток правильних відповідей	0-59	60-65	66-72	73-82	83-89	90-100
Кількість отриманих балів	**0**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**

На тестування відводиться 10 хвилин. Правильні відповіді студент записує у талоні відповідей. Студент може також пройти тестування і в онлайн режимі у Модульному середовищі для навчання на сторінці навчальної дисципліни. Тестування здобувачів вищої освіти у Модульному середовищі для навчання автоматично оцінюються за критеріями, наведеними у таблиці вище.

При отриманні негативної оцінки тест слід перездати до терміну наступного контролю.

У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка «задовільно».

Критерії оцінювання результатів ІТЗ

Індивідуально-творче завдання передбачає виконання таких завдань – 2 теоретичних і практичне. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання індивідуально-творчого завдання. При оцінюванні індивідуально-творчого завдання враховуються якість його виконання, кожне завдання оцінюються максимально 9 балів окрім практичного завдання, воно оцінюється в 10 балів, загальна максимальна сума балів становить 28.

Таблиця – Розподіл балів між завданнями індивідуально-творчого завдання здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	**Потенційні позитивні бали* (середній бал)**	**Максимальний (високий) бал**
Теоретичне питання	4	7	9
Теоретичне питання	4	7	9
Практичне завдання	4	7	10
Всього балів	12	-	28

Примітка. **Позитивний бал за індивідуально-творче завдання, відмінний від мінімального (12 балів) та максимального (28 балів), знаходиться в межах 13-27 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) індивідуально-творчого завдання.*

Кожне завдання індивідуально-творчого завдання здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижченаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Таблиця - Критерії оцінювання індивідуально-творчого завдання (ІТЗ) здобувачів денної форми навчання

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений критерій оцінювання індивідуально-творчого завдання здобувачів денної форми навчання
Відмінно (високий) 9*ТП/10ПЗ**	Зміст питань розкрито повно і грамотно, правильно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. Дотримані всі вимоги оформлення індивідуально-творчого завдання. При написанні допущено дві-три несуттєві похибки.
Добре (середній) 7	Зміст питань розкрито повно. Показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі питань можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Дотримані не всі вимоги оформлення індивідуально-творчого завдання. Допущено дві-три несуттєві помилки.
Задовільно (достатній) 4	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді. Не дотримано вимог оформлення індивідуально-творчого завдання.
Незадовільно (недостатній) 0-3	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний. Не дотримано вимог оформлення індивідуально-творчого завдання.

Примітка : ** **ТП** – теоретичне питання; * **ПЗ** – практичне заняття.*

Оцінювання якості виконання контрольної роботи студентами заочної форми здобуття освіти

Контрольна робота передбачає виконання таких завдань – 2 теоретичних і практичне. Зміст завдань наведено в методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи. При оцінюванні контрольної роботи враховуються якість її виконання, кожне завдання оцінюються максимально 8 балів, загальна максимальна сума балів становить 16.

Таблиця – Розподіл балів між завданнями контрольної роботи здобувача вищої освіти

Види завдань	Для кожного окремого виду завдань		
	Мінімальний (достатній) бал	**Потенційні позитивні бали* (середній бал)**	**Максимальний (високий) бал**
Теоретичне питання	8	12	16
Теоретичне питання	8	12	16
Практичне завдання	8	12	16
Всього балів	24	-	48

Примітка. **Позитивний бал за контрольну роботу, відмінний від мінімального (24 балів) та максимального (48 балів), знаходиться в межах 25-47 балів та розраховується як сума балів за усі структурні елементи (завдання) контрольної роботи.*

Кожне завдання контрольної роботи здобувача вищої освіти оцінюється з використанням нижченаведених у таблиці критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (щодо визначення достатнього, середнього та високого рівня досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей).

Таблиця - Критерії оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання

Оцінка та рівень досягнення здобувачем запланованих ПРН та сформованих компетентностей	Узагальнений критерій оцінювання контрольної роботи здобувачів заочної форми навчання
Відмінно (високий) 15-16	Зміст питань розкрито повно і грамотно, правильно використано понятійний апарат; логічний виклад відповіді державною мовою; проявлено творчий підхід та самостійне мислення. Дотримані всі вимоги оформлення контрольної роботи. При написанні допущено дві-три несуттєві похибки.
Добре (середній) 11-14	Зміст питань розкрито повно. Показано володіння понятійним апаратом і фаховою термінологією; виклад відповіді грамотний, але у змісті і формі питань можуть мати місце окремі неточності, нечіткі формулювання тощо. Відповідь будується на основі самостійного мислення. Дотримані не всі вимоги оформлення контрольної роботи. Допущено дві-три несуттєві помилки.
Задовільно (достатній) 8-10	Зміст питань розкрито неповно. Виявлено знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією. Відповідь будується на рівні репродуктивного мислення, слабкі знання структури курсу, допускає неточності і суттєві помилки у відповіді. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.
Незадовільно (недостатній) 0-7	Зміст питань не розкрито. Виявлено розрізнені, безсистемні знання, допущені суттєві помилки у визначенні понять, перекручено їх зміст, виклад матеріалу хаотичний. Не дотримано вимог оформлення контрольної роботи.

Підсумкова семестрова оцінка за інституційною шкалою і шкалою ЄКТС визначається в автоматизованому режимі після внесення викладачем результатів оцінювання з усіх видів робіт до електронного журналу. Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС у наведеній нижче таблиці.

Таблиця – Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

<table>
<tr><th rowspan="2">Оцінка ЄКТС</th><th rowspan="2">Рейтингова шкала балів</th><th colspan="2">Інституційна шкала (Опис рівня досягнення здобувачем вищої освіти запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни</th></tr>
<tr><th>Залік</th><th>Іспит/диференційований залік</th></tr>
<tr><td>A</td><td>90-100</td><td rowspan="5">Зараховано</td><td>Відмінно/Excellent – високий рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни, що свідчить про безумовну готовність здобувача до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом</td></tr>
<tr><td>B</td><td>83-89</td><td rowspan="2">Добре/Good – середній (максимально достатній) рівень досягнення запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом</td></tr>
<tr><td>C</td><td>73-82</td></tr>
<tr><td>D</td><td>66-72</td><td rowspan="2">Задовільно/Satisfactory – Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати навчання з навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>E</td><td>60-65</td></tr>
<tr><td>FX</td><td>40-59</td><td rowspan="2">Незараховано</td><td>Незадовільно/Fail – Низка запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни відсутня. Рівень набутих результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом</td></tr>
<tr><td>F</td><td>0-39</td><td>Незадовільно/Fail – Результати навчання відсутні</td></tr>
</table>

Семестровий залік виставляється, якщо загальна сума балів, яку набрав студент з дисципліни за результатами поточного контролю, знаходиться у межах від 60 до 100 балів. При цьому за інституційною шкалою ставиться оцінка «відмінно/добре/задовільно», а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом сумі балів відповідно до таблиці Співвідношення.

9. Питання для самоконтролю результатів навчання

1. Визначення клінічної психології як науки, її завдання, предмет та галузі дослідження.
2. Методи дослідження клінічної психології.
3. Місце клінічної психології в системі наук.
4. Клінічне інтерв'ювання як один з провідних методів клінічної психології, його принципи.
5. Поняття антиципаційного тренінгу як складової клінічного інтерв'ювання.
6. Експериментально-психологічні методи патопсихологічного дослідження (основні групи).
7. Експериментально-психологічні методи нейропсихологічного дослідження (основні групи).
8. Патопсихологічні регістр-синдроми.
9. Клінічна шкала ефективності психотерапії.
10. Поняття діагностичних принципів-альтернатив: хвороба-особистість.
11. Поняття діагностичних принципів-альтернатив: нозос-патос.
12. Поняття діагностичних принципів-альтернатив: реакція-стан-розвиток.
13. Поняття діагностичних принципів-альтернатив: психотичне-непсихотичне.
14. Поняття діагностичних принципів-альтернатив: екзогенне-ендогенне-психогенне.
15. Поняття діагностичних принципів-альтернатив: дефект-виздоровлення-хроніфікація.
16. Поняття діагностичних принципів-альтернатив: адаптація-дезадаптація, компенсація-декомпенсація, негативне-позитивне.
17. Психодіагностичні методи: тести та їх види, опитування, інтерв'ю, анкета, соціометрія, бесіда.
18. Психологічна та патопсихологічна характеристика відчуттів.
19. Розлади сприйняття.

20. Патопсихологічні прояви процесу уваги.
21. Розлади памяті.
22. Порушення мислення.
23. Інтелектуальні вади.
24. Емоційні та вольові розлади.
25. Розлади свідомості.
26. Класифікація неврозів.
27. Причини виникнення неврозів.
28. Неврастенія.
29. Істерія.
30. Невроз нав'язливих станів.
31. Епілептичний психічний розлад.
32. Органічний психічний розлад.
33. Поняття темпераменту у клінічній психології.
34. Класифікація темпераменту (за Шелдоном).
35. Поняття про характер у клінічній психології.
36. Характерологічні типи
37. Термінальні та інструментальні характерологічні властивості.
38. Істеричний тип характеру.
39. Гармонійний тип характеру.
40. Шизоїдний тип характеру.
41. Епілептоїдний тип характеру.
42. Психастенічний та астенічний тип характеру.
43. Паранойяльний тип характеру.
44. Вплив видів виховання на формування характеру.
45. Внутрішня картина захворювання.
46. Типи психічного реагування на захворювання.
47. Психологічні особливості онкологічно хворих.
48. Психологічні особливості гінекологічно хворих.
49. Психологічні особливості хворих при хронічних соматичних захворюваннях.
50. Поняття девіантної поведінки.
51. Поняття делінквентної поведінки.
52. Поняття аддиктивної поведінки.
53. Поняття агресивної поведінки.
54. Поняття аутоагресивної поведінки. Суїцидальна поведінка.
55. Розлади поведінки харчування. Поняття булемії, анорексії, смакових збочень.
56. Сексуальні девіації та збочення.
57. Комунікативні девіації.
58. Поняття неестетичної та аморальної поведінки.
59. Складові нормального та аномального розвитку дитини.
60. Психологічні особливості та психосоматичні розлади періоду новонародженості, немовля та раннього дитинства.
61. Психологічні особливості та психосоматичні розлади у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.
62. Психологічні особливості та психосоматичні розлади підлітків.
63. Психологічні особливості та психосоматичні розлади осіб юнацького віку.
64. Психологічні особливості та психосоматичні розлади осіб зрілого, похилого та старечого віку.
65. Психологія сімейних відносин як розділ клінічної психології.

10. Навчально-методичне забезпечення

Освітній процес з дисципліни «Спеціальна психологія» забезпечений необхідними навчально-методичними матеріалами, що розміщені в Модульному середовищі для навчання MOODLE:

1. Освітній компонент «Основи клінічної психології». URL: https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=3163

2. Основи клінічної психології: методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів спеціальності 053 Психологія / Р. П. Попелюшко, О. В. Варгата. Хмельницький : ХНУ, 2020. 65 с.

3. Методичні вказівки до контрольної роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання з дисципліни «Основи клінічної психології».

11. Рекомендована література

Основна:

1. Ільїна Н.М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2023. 163 с.

2. Кулеша-Любінець М. М. Клінічна психологія : методичні рекомендації. 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ : Електронне видання, 2022. 72 с.

3. Николенко Ю.П. Клінічна психологія. Навчальний посібник. Харків : Центр учбової літератури, 2023. 370 с.

4. Османова А., Хорунженко Г. Клінічна психологія. Київ : Університет «Україна», 2023, 228 с.

5. Панчук Н.П. Основи клінічної психології та патопсихології: навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Практична психологія спеціальності 053 Психологія [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : К-ПНУ імені Івана Огієнка, 2024. 230 с.

6. Співак Л., Османова А. Психодіагностика в клінічній психології: навч. посібн. Київ : Університет «Україна», 2023, 146 с.

7. Чабан О.С., Хаустова О.О., Омелянович В.Ю. Медична психологія. Еталони практичних навичок. Львів: Магнолія, 2024. – 352 с.

8. Jonathan S. Abramowitz; Mitchell Prinstein; Timothy Trull. Clinical Psychology. A Scientific, Multicultural, and Life-Span Perspective. UK:MacMillan Learning, 2023. - 512 p.

Додаткова:

1. Закалик Г. М., Войцеховська О. В., Шувар Н. М. Основи клінічної психології. Львів : Львівська політехніка, 2020. 410 с.

2. Колосович О.С., Угрин О.Г. Основи клінічної та патопсихології : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 382 с.

3. Курило В. О. Загальна та медична психологія : навчальний посібник. Львів : Видавець Марченко Т.В., 2023. 357 с.

4. Попелюшко Р., Борисова О. Збереження ментального благополуччя особистості в умовах воєнного стану. *Психологічна наука і практика: сучасні виклики та допомога особистості у кризових умовах* : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Київ, 10 квітня 2025 р.) / Мін-во освіти і науки України ; Укр. держ. ун-т імені Михайла Драгоманова ; упоряд. : І. С. Булах, Л. М. Вольнова, Н. В. Гузій. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова Драгоманова, 2025. Частина 1. С. 299-302.

5. Попелюшко Р.П., Борисова О.Б. Роль емоційних порушень у розвитку психосоматичних захворювань. *ДНІПРОВСЬКІ ЧИТАННЯ-2024*: V міжнародна науково-практична конференція: матеріали. Київ: вид-во Київського інституту водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного Державного університету інфраструктури та технологій, 2024. С. 195-198.

6. Попелюшко Р., Борисова О. Сучасні методи психологічної експертизи в оцінці психічного стану особистості. Тези доповідей науково-практичної конференції «*Актуальні питання теорії та практики сучасної психології: виклики, перспективи та міждисциплінарні підходи*» (11 квітня 2025 року). Відп.ред.: Яворська Г.Ю., Яворський М.В., Сіренко А.Є., Мордюшенко С.М., Кривопишина К.С., Черкаський державний технологічний університет, 2025, С. 52-56.

7. Попелюшко Р., Гюлер Е.-А. Стратегії збереження психологічного благополуччя в умовах воєнного стану. Тези доповідей науково-практичної конференції «*Актуальні питання*

теорії та практики сучасної психології: виклики, перспективи та міждисциплінарні підходи» (11 квітня 2025 року). Відп.ред.: Яворська Г.Ю., Яворський М.В., Сіренко А.Є., Мордюшенко С.М., Кривопишина К.С., Черкаський державний технологічний університет, 2025, С. 103-107.

8. Попелюшко Р., Методи оцінки стресостійкості та адаптивних можливостей особистості. *Теоретико-методологічні та праксеологічні аспекти реалізації психологічних наукових досліджень в умовах воєнного стану*: Матеріали ІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 7 травня 2025 року). Вінниця : ТВОРИ, 2025. С. 72-75.

9. Попелюшко Р. П. Особливості прояву синдрому професійного вигорання у психологів. *Психологічні пошуки* : збірник наукових статей за матеріалами щорічної звітно-наукової конференції викладачів, докторантів та аспірантів Факультету психології «Єдність навчання і наукових досліджень - головний принцип університету» (22-26 травня 2023 року) / укл. Вольнова Л.М., Матяш-Заяц Л.П. Київ : УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 113-117.

10. Попелюшко Р.П., Пікуль С.В. Особливості впливу порушень пам'яті на когнітивну діяльність особистості. *ДНІПРОВСЬКІ ЧИТАННЯ-2024*: V міжнародна науково-практична конференція: матеріали. Київ: вид-во Київського інституту водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного Державного університету інфраструктури та технологій, 2024. С. 198-201.

11. Попелюшко Р.П. Психологічні особливості дітей молодшого шкільного віку з неповних сімей. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022, № 3. С 113-117. DOI https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.3.19

12. Попелюшко Р.П. Соціальне здоров'я як детермінанта психічного здоров'я особистості. *Актуальні проблеми психічного здоров'я*: Збірник наукових праць [за матеріалами Всеукраїнської студентсько-викладацької науково-практичної інтернет-конференції] / Ред. колегія: К. Гавриловська, І. Загурська, Г. Пирог, Ю. Дем'янчук / Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2024. С. 296-300 с.

13. Попелюшко Р. П. Суб'єктивні особливості усвідомлення психотравматичного досвіду. *Психологічний журнал*. Умань: ВПЦ «Візаві», 2023. Вип. 10. С. 39-45. https://doi.org/10.31499/2617-2100.10.2023.285319

14. Попелюшко Р.П. Фактори підвищенню рівня психічного здоров'я особистості. *Підтримка психологічного здоров'я особистості в умовах війни: міжнародний досвід та українські реалії*: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції. м. Киів, 30 квітня – 1 травня 2024 р. / редкол.: Ю. Бурцева, Д. Малєєв, В. Поуль [та ін]; Донецький ДонОблІППО. Київ: [б. в.], 2024. С. 55-62.

15. Практична психосоматика: депресія. Навчальний посібник / За заг. ред. О.С. Чабана, О.О. Хаустової. 2-е видання, доповнене. Київ: Видавничий дім Медкнига, 2021. 216 с.

16. Практична психосоматика: тривога. Навчальний посібник / За заг. ред. О.С. Чабана, О.О. Хаустової. Київ: Видавничий дім Медкнига, 2022. 144 с.

17. Vasylieva, N., Kulesha-Liubinets, M., Trubaieva, K., Dub, M., Ribtsun, Y., & Ivantsev, N. Speech Therapy as a Component of Comprehensive Rehabilitation of Patients with Acute Impairment of Cerebral Circulation. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2022, 13(3), 181-194.

12. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека університету. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: http://library.khmnu.edu.ua/.

2. Інституційний репозитарій ХНУ. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: http://elar.khmnu.edu.ua/jspui/?locale=uk.

3. Модульне середовище для навчання. [Електронний ресурс]. – Доступ до ресурсу: https://msn.khmnu.edu.ua/.

Каталог курсів підвищення кваліфікації з напрямку:

- «Здоров'я, безпека та добробут» Доступ до ресурсу: https://ippo.com.ua/category/zdorova-bezpeka-ta-dobrobut;
- «Здоров'я» Доступ до ресурсу: https://ippo.com.ua/category/osnovi-zdorova;
- «Психологія» Доступ до ресурсу: https://ippo.com.ua/category/psihologia

13. Матеріально-технічне та програмне забезпечення дисципліни (за потреби)

Інформаційна та комп'ютерна підтримка: ПК, планшет, смартфон або інший мобільний пристрій, проєктор. Програмне забезпечення: програми Microsoft Office або аналогічні, доступ до мережі Інтернет, робота з презентаціями.

Вивчення навчальної дисципліни не потребує використання спеціального програмного прикладного забезпечення, крім загальновживаних програм і операційних систем.